

6. Кузнецова Н. Громадянське суспільство та особисті немайнові права. *Право України*. Київ, 2015. № 4. С. 9–17.

7. Петришин О. В. Громадянське суспільство і держава: питання взаємовідносин. *Вісник Академії правових наук України*. Харків, 2006. № 10. С. 3–12.

8. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: монографія / За заг. ред. д. і. н., проф. А. І. Кудряченка. Київ: НІСД, 2007. 396 с.

Мазур М.І., курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Кривицький Ю.В.**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕОРІЙ ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

У світі завжди існувало й існує безліч різноманітних концепцій, які розкривають процес походження, виникнення та розвиток держави. Кожна з них пояснює різні погляди та судження людей іншої нації та соціальних груп щодо походження держави, її формування та розвитку. Найпоширенішими є такі теорії походження держави як патріархальна, теологічна, договірна (природно-правова), органічна, насильства, історико-матеріалістична (класова) та патримоніальна.

Так, патріархальна теорія (від грец. батько та влада) – вчення, що розглядає державу як продукт розвитку сім'ї. Основоположником цієї теорії був Арістотель (384 – 322 рр. до н. е.), пізніше продовжили розвиток її положень Р. Фільмер, М. Михайловський, М. Покровський. Відповідно до цієї теорії держава виникла з патріархальної родини, тобто теорія відстоює повагу до державної влади, її святість і неповторність, родинність усіх людей усередині країни, згуртованість суспільства [1, с. 30].

У свою чергу теологічна теорія походження держави є однією з найдавніших. Представниками цієї теорії були Аврелій Августин (345 – 430 рр.) і видатний учений-богослов Хома Аквінський (1225 – 1247 рр.). Раціональним зерном цієї теорії є утвердження порядку як загального блага в державі. Щоправда, такий порядок відповідно до теологічної теорії створюється за допомогою божественної сили, що виключає активність особи.

Договірна (природно-правова) теорія (Г. Гроцій, Б. Спіноза, Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, Я. Козельський, М. Радищев, І. Кант) базується на ідеї походження держави в результаті угоди як акта розумної волі людей. Представники цієї теорії вважали, що до виникнення держави люди перебували у «природному стані», який визначався по-різному, а сама

держава народилася внаслідок розумної волі народу [2, с. 33].

Основи психологічної теорії походження держави започаткував Цицерон. За цією теорією держава виникає внаслідок природного прагнення людей жити разом. Представниками цієї теорії були М. Коркунов, Г. Тард, О. Гірке, Г. Зіммель, В. Вундт, Ф. Кокошкін, Л. Петражицький, З. Фрейд, які пов'язували виникнення держави з певними характеристиками психіки людини, а саме з психічною потребою людей підкорятися та наслідувати, усвідомленням залежності від сильної особистості, здатної управляти суспільством [3, с. 164].

Теорія насильства була досить поширеною в кінці ХІХ – початку ХХ ст., ідеї якої були покладені в обґрунтування расової теорії (Ж.-А. Гобіно, Ф. Ніцше). Поділ суспільства за расовою ознакою вважалися основною передумовою виникнення і розвитку держави. Представниками теорії насильства були німецький філософ і економіст Е. Дюрінг, австралійський соціолог і державознавець Л. Гумплович, суспільний діяч К. Каутський, котрі у своїх творах спиралися на історичні факти походження держави. Ця теорія спиралася на те, що держава зароджується в результаті насилля, шляхом захоплення одного народу іншим.

Представник органічної теорії походження держави – англійський соціолог Г. Спенсер – вважав, що держава виникає одночасно з появою людей, є витвором самої природи, тобто суспільним організмом, який складається з окремих людей, подібно до того, як живий організм складається з клітин. Відповідно до його позиції, держава як і будь-яке живе тіло базується на диференціації та спеціалізації, а також здатне до росту, розмноження та вмирання. Позитивним чинником цієї теорії є обґрунтування розподілу його на класи, й інтеграції громадського життя (об'єднання людей у державу) у взаємозв'язку і системі, спеціалізації (поділ праці), а держава передусім є організмом соціальним.

Появу історико-матеріальної теорії зазвичай пов'язують з іменами К. Маркса та Ф. Енгельса, нерідко забуваючи їх попередників, таких як Л. Морган. Сутність цієї теорії полягає в тому, що держава та право є продуктом історичного розвитку первісного суспільства, вони виникають у результаті економічних причин (розподіл праці), появи приватної власності, непримиренності класів і розпаду первісного суспільства. Таким чином, держава виникла переважно з метою збереження й підтримки панування одного класу над іншим, а також з метою забезпечення існування та функціонування суспільства як цілісного організму [4, с. 22 – 23].

Водночас патримоніальну теорію було обґрунтовано в період феодалізму, економічною основою якого виступала феодальна система землеволодіння, а політична – ієрархічна структура влади з її пірамідою: король (монарх, цар), князі, бояри, феодала, дворяни, поміщики. Ця теорія намагалася вивести державну владу із права власності на землю, щоб обґрунтувати «власне право» державця (монарха). Держава виникає там, де є поземельна власність; де немає держави, там не може бути поземельної

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

власності.

Таким чином, різні концепції походження держави доповнюють один одного й сприяють розумовому відтворенню більш повної й всебічної картини, значеннєвого образу й значення такого складного й багатоаспектного процесу як походження та функціонування держави. Положення різних концепцій у цілій низці випадків перехрещуються й нашаровуються один на одного.

Список використаних джерел:

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2010. 524 с.
3. Тимошенко В. І. Розвиток теорії держави в політико-правовій думці України і Росії (кінець XIX – початок XX ст.) : монографія. Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. 358 с.
4. Оборотов Ю. М., Крестовська Н. М., Крижанівський А. Ф., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Державний іспит : навч. посіб. Харків : Одиссей, 2013. 256 с.

Савчук А.І. курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент **Кривицький Ю.В.**

МЕДІАКРАТІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

В останні десятиліття відбулись радикальні зміни у сфері інформаційних технологій. Прогрес у розвитку сучасних засобів зв'язку стимулював глобалізаційні процеси у світі, прискорив процес комунікації. Політика та влада існують у межах комунікаційних процесів, тому вони одними з перших реагують на виникнення глобального інформаційного ринку, що впливає на умови ведення діалогу між різноманітними політичними інститутами і громадянами. Комунікаційний процес у політичній сфері прискорюється, стає більш технологічним та набуває такої нової властивості, як «зворотний зв'язок». До лексики додаються такі поняття як «електронний уряд», «комунікаційна демократія», «медіакратія» [1, с. 53].

Інформаційно-комунікативні технології є основною ознакою сучасного прогресивного та розвиненого суспільства. За допомогою інтернет-ресурсів можна здійснювати покупки, заповнювати електронні форми при прийомі на